

духа на традициите за съответната ромска група ценности и норми на поведение. В нашето динамично съвремие то спокойно може да се разглежда в контекста на изследванията за българското семейство и темата за семейството изобщо. В българската наука има редица определения за семейството, като например :

- » „Семейство – съпрузи с децата и най-близките роднини (или само мъж и жена)“ (Български тълковен речник 1973:916);
- » „Семейство – основна, относително устойчива малка социална група, включваща родителите, свързани чрез брак, и техните несемейни деца (собствени или осиновени); обикновено членовете на семейството живеят в едно жилище и имат отделно домакинство; те си взаимодействат чрез своите социални роли на съпрузи, родители, деца, братя и сестри“ (Енциклопедичен речник по социология, 1996:410).
- » „Семейството може да се определи като основно човешко обединение, съставено от родственици или родственици и съпрузи, които са свързани чрез множество исторически определени съвместни дейности за физическото и духовното възпроизводство на човешкия род и чрез породените от тези дейности отношения“ (Динкова 1976:15).

В България досега не са провеждани изследвания, които биха дали възможност за типизиране на ромските семейства по начин на живот и отглеждане и възпитание на младото поколение. Това би помогнало на учители, работещи с роми и ромски деца, както и на мнозина служители с подпомагащи професии да имат много по-добър шанс за успех в работата си. Класификация на типовете семейства изобщо са правени многократно. С малки изключения те са близки до класификацията на М. Динкова, която предлага три типа българско семейство – традиционен, гружествен и междинен тип (Динкова 1976:15).

*На основата на социалния си статус, степента на интеграцията/асимиляцията си в макрообществото и начините за отглеждане и възпитание на децата си най-общо ромските семейства могат да се разделят на три типа: традиционни, модерни и маргинални.*

Първият тип ромски семейства са традиционните. Те се доближават значително до представата за патриархалното традиционно българско семейство, съществувало до средата на XX век – „... с патриархални нагласи и господство на бащината воля“ (Ячкова 2002:22-23). И при българите, и при роми мъжът е централната фигура – и на пазара, и в семейството, който има за основна задача да осигурява прехраната на семейството. Това пък му дава правото да взема решенията. В ромското традиционно семейство обаче важни за семейството решения се взимат едва след благоволенieto на по-възрастните покровители на семейството – обикновено това са родителите на мъжа, когато съпрузите са все още млади и неопитни (и не само тогава). При българите според Ячкова жената трябва да бъде послушна, кротка, къщовница и домакиня, да не е образована от съпруга си, да почита безпрекословно свекър и свекърва, да е девствена преди сватбата, да е плодovита, да не изневерява дори и с мисъл на мъжа си. Практически тя няма друг изход, освен да се подчини на тази реалност. Пазарът на труда е затворен за нея и тя е обречена на гладна смърт, ако „кривне от правия път“. Тя е водещата фигура в под-